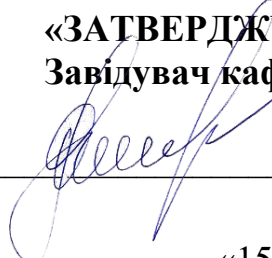

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Центральноукраїнський державний університет імені Володимира Винниченка

Факультет української філології, іноземних мов та соціальних комунікацій
Кафедра української філології та журналістики

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Завідувач кафедри

Ольга КИРИЛЮК

«15» серпня 2024 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Системологічна теорія літературного твору (шифр і назва навчальної дисципліни)

Рівень вищої освіти: *третій (освітньо-науковий)*

Галузь знань: *03 Гуманітарні науки*

Спеціальність: *035 Філологія*

Освітня програма: *«Філологія (українська мова та література)»*

Форма навчання: *денна*

2024 – 2025 навчальний рік

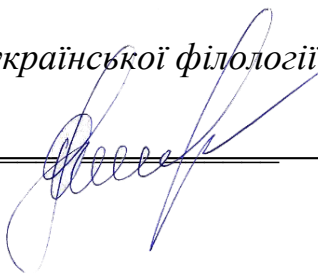
Робоча програма навчальної дисципліни «Системологічна теорія літературного твору» розроблена на основі освітньо-наукової програми «Філологія (українська мова та література)»; навчального плану підготовки здобувачів вищої освіти першого наукового ступеня доктор філософії за спеціальністю: 035 Філологія.

Розробник: *Клочек Григорій Дмитрович, доктор філологічних наук, професор, професор кафедри української філології та журналістики.*

Робочу програму обговорено та схвалено на засіданні кафедри української філології та журналістики

Протокол від «15» серпня 2024 року № 1

Завідувач кафедри української філології та журналістики

Ольга КИРИЛЮК

Робоча програма навчальної дисципліни «Системологічна теорія літературного твору» для студентів спеціальності 035 Філологія за третім (освітньо-науковим) рівнем вищої освіти. ЦДУ імені В. Винниченка, 2024. 14 с.

© Клочек Г. Д., 2024 рік

© ЦДУ імені В. Винниченка, 2024 рік

1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

1.1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 4	Галузь знань 03 Гуманітарні науки	Нормативна/ за вибором	
Індивідуальне навчально-дослідне завдання: підсумковий есей на обрану тему	Спеціальність: 035 Філологія	Рік підготовки	
		2-й	-й
Загальна кількість годин – 120	Освітня програма: Філологія (Українська мова та література)	Семестр	
		3-й	-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи студента – 5	Рівень вищої освіти: Третій – доктор філософії (PhD)	Лекції	
		20год.	год.
		Практичні, семінарські	
		20год.	год.
		Лабораторні	
		год.	год.
		Самостійна робота	
		80 год.	год.
		Індивідуальні завдання: За рахунок годин самостійної роботи.	
		Вид контролю:	
Екзамен	Екзамен/ залік		

1.2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета:

– дати аспірантам знання про основні концепти системологічної теорії літературного твору (далі-ТЛТ), розвинути вміння і навички у володінні основним принципами рецептивної поезики.

Завдання:

– ознайомити із категоріальним апаратом ТЛТ та основними концептами та технологічними вузлами ТЛТ (склад поезики літературного твору, дія системотворчих принципів, засадничі умови цілісності твору та ін.);

– розвинути знання і навички практичного застосування отриманих теоретичних знань, а також принципів рецептивної поезики у практиці академічного, вузівського та шкільного викладання літератури.

У результаті вивчення навчальної дисципліни аспірант повинен

Знати:

- основні категорії, концепти та технологічні вузли системологічної ТЛТ;
- основні принципи методології аналізу художності літературного твору з позицій психології його сприймання;

Уміти:

- володіти принципами і навиками системного аналізу поетики літературного твору та методологічними принципами рецептивної поетики;
- об'єктивно оцінювати художність літературного твору.

У результаті вивчення навчальної дисципліни у студента мають бути сформовані такі *компетентності*:

Інтегральна компетентність (ІК). Здатність розв'язувати комплексні проблеми в галузі філології у процесі професійної та дослідницько-інноваційної діяльності, що передбачає глибоке переосмислення наявних і створення нових цілісних знань та/або професійної практики.

загальні	фахові
<p>ЗК 01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу;</p> <p>ЗК 04. Здатність проведення самостійних досліджень на сучасному рівні;</p> <p>ЗК 06. Здатність генерувати нові ідеї (креативність), обґрунтовувати власні оригінальні концепції;</p>	<p>ФК 2. Обізнаність із тенденціями розвитку літературного процесу в Україні, Європі та світі, специфікою створення художніх текстів та технологією їх редагування.</p> <p>ФК 6. Здатність інтерпретувати літературно-мистецькі та мовні явища в широкому культурологічному, соціально-історичному контексті; кваліфіковано аналізувати й критично осмислювати літературно-мовні факти.</p> <p>ФК 7. Здатність на основі вивчення літературної/мовної інформації продукувати власні ідеї та гіпотези.</p>

1.3. Очікувані програмні результати навчання:

ПРН 1. Знати основні класичні й новітні філологічні концепції, фундаментальні праці конкретної філологічної спеціалізації та найвагоміші сучасні досягнення. Розуміти, характеризувати, аналізувати, порівнювати, класифікувати й критично оцінювати різні напрямки і школи в лінгвістиці та літературознавстві.

ПРН 5. Проектувати та здійснювати наукове теоретичне і прикладне дослідження в конкретній філологічній галузі. Генерувати нові креативні ідеї та власні оригінальні концепції.

ПРН 10. Аргументовано презентувати державною та іноземною мовами в науковому та ненауковому середовищі результати пошуково-дослідницької діяльності (у формі наукових семінарів, зустрічей, дискусій, під час лекційних і практичних занять).

2. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**Тема 1.Вступ**

Навчальний курс «Системологічна теорія літературного твору» є особливо важливим для вищої літературної освіченості аспірантського рівня.

Пояснюється це перш за все тим, що літературний твір вважаємо основною одиницею літературного процесу. А рівень знання про будь-яке явище визначається мірою розуміння теоретичних законів його побудови та функціонування. Знання цих законів, тобто знання теорії

літературного твору слугує засадничою умовою глибокого аналізу літературного твору – чи то академічного, літературно-критичного, чи навчального, як шкільного, так і вузівського.

Важлива особливість даного курсу полягає в тому, що теорія літературного твору трактується із систематичних позицій, тобто з позицій системного підходу. І відповідно вироблення принципів аналізу літературного твору, який розуміється як системно-цілісне утворення, має відбуватися з позицій системного підходу. Все це обумовило формування **рецептивної поетики** як цілісної методологічної доктрини, в основі якої лежить моделювання художнього впливу твору на реципієнта.

Системно-цілісне розуміння літературного твору, побудоване на методологічних принципах теорії загальних систем (ТЗС), ввібрало в себе найбільш значимі досягнення попереднього розвитку літературної науки. У цьому переконуєшся, коли аналізуєш наукову долю структуралізму. Фактично цей серйозний науковий напрям врешті-решт виявився безперспективним. У той же час системний підхід як новітній напрям у розвитку теоретико-літературної думки ввібрав раціональне «зерно» не тільки формальної школи та структуралізму, а й традиційних філологічних напрямів та психологічної школи.

Програма курсу передбачає знайомство з категоріями, які, незважаючи на те, що їх формування уже фактично завершене в авангардному літературознавстві, все ж досить пасивно засвоюються широким філологічним загалом. Інакше кажучи, програма пропонує знайомство з категоріальним апаратом, який уже «працює» у найбільш прогресивних (у методологічному та методичному планах) наукових дослідженнях, і який, безсумнівно, стане основним в літературознавстві завтрашнього дня. У першу чергу йдеться про категорії, що ввійшли в арсенал теоретико-літературних понять у зв'язку з активними спробами у застосуванні принципів системного аналізу при дослідженні художніх явищ (прийом, функція, зв'язок, системотворчий фактор, цілісність та ін.). Походження інших питань, якщо можна так сказати, більш літературознавче, але й вони були породжені як неусвідомленими, так і усвідомленими намаганнями осмислити системну природу літературних явищ (образ автора, художнє мислення письменника, внутрішній світ літературного твору...).

Тема 2. Поняття «теорія літературного твору». Методологія системного підходу як засаднича база теорії літературного підходу.

Теорія літературного твору як опис головних принципів його спеціальної організації, завдяки яким він генерує художню інформацію. Близькість поняття «теорія літературного твору» до поняття «поетика літературного твору».

Поняття системологічної теорії літературного твору. Створення теорії літературного твору і розробка основних принципів його аналізу як два органічно взаємозв'язаних завдання. Рецептивна поетика як пряме породження системо логічної теорії літератури. Моделювання процесу сприймання літературного твору як сутність рецептивної поетики.

Тема 3. Теоретична поетика як базис теорії літературного твору. Становлення наукового розуміння літературного твору як системно організованої цілісності

Компонентний аналіз поняття «поетика». Розмаїтість визначень терміну поетика-художність, художня форма, система творчих принципів, цілісність/системність, майстерність письменника. Розуміння теоретичної поетики як граматики художності. Визначення поетики як теорії літературного твору (С. Сиротвінський, Єжи Фаріно). Поетика – це не лише «техне». Відкритість системо логічної теорії літературного твору до ідей, зрощених на інших методологічних полях (традиційне літературознавство, формальна школа, структуралізм, підходи з феноменологічних позицій, рецептивна поетика та ін.).

Літературний твір – найголовніший об'єкт теорії літератури як науки і навчальної дисципліни. Особливе місце теорії літературного твору в структурі курсу теорії літератури.

Основні методологічні принципи системного підходу (загальнотеоретичний рівень), їх

широке застосування в сучасних наукових дослідженнях.

Уявлення про цілісність літературного твору в античну епоху (Арістотель). Думки видатних учених та письменників XIX ст. про системну природу літературного твору.

Поява у 20-х роках перших спроб усвідомленого підходу до літературного твору як до системно-організованого об'єкту: розробка представниками понять **прийом, функція, домінанта, установка**, що з часом стануть категоріями системного аналізу.

Процес кристалізації системного підходу як конкретної, спеціалізованої для потреб літературознавства методології, що здатна досягти системну природу літературних явищ – і насамперед поетику окремого твору та індивідуальну поетику письменника. Поступове формування літературознавчого розуміння таких понять системного підходу як система, цілісність, системотвірний чинник, компонент, зв'язок, функція та ін.

Усвідомлений період досягнення системної природи літературних явищ, коли їх дослідження свідомо ґрунтується на принципах системного підходу. Концепція твору як системно організованої цілісності в контексті та в діалозі з іншими концепціями (англо-американська «нова критика», феноменологічна школа, постструктуралістські підходи).

Тема 4. Склад поетики літературного твору.

Обґрунтування актуальності проблеми: без теоретичного осмислення складу явища неможливе його вивчення як системно організованої цілісності. Труднощі в розробці теоретичної концепції складу поетики. Недохопи «рівневого» розуміння складу літературного твору.

Трактування категорій «система», «елемент», «компонент» у системології. Поетикальна інтерпретація цих категорій. Поняття прийому як далі неподільної одиниці форми, здатної до виконання певної художньої функції. Прийом як еквівалент поняття «виражальний засіб». Поділ прийомів на групи – мовні, сюжетні, композиційні, ритмічні, характеротвірні і т.п. Поняття про змістовий прийом. Прийом як елемент поетики літературного твору, а група прийомів – як компонент чи підсистема. Поетика високохудожнього твору як гармонійна система, що складається з елементів та компонентів, тотально організованих на досягнення кінцевого художнього результату.

Тема 5. Художній світ літературного твору як категоріальне поняття.

Художній світ літературного твору як складник його поетики. Давність поняття «художній світ літературного твору» в історичному аспекті. Візуальний складник внутрішнього світу. Предметність як складник візуалізованого художнього світу. Художній світ як детермінант структурної організації твору.

Тема 6. Категорія «Функція». Контури рецептивної поетики.

Тісний зв'язок поняття «літературний прийом» з поняттям «функція», її значення для теорії літературного твору. Проблема методики виявлення функції літературних прийомів. Аргументація положення, що пошуки рішень даної проблеми треба шукати в науковій сфері, яка визначається як «художнє сприймання».

Стисла історія взаємодії літературознавства та психології в розкритті «секретів» художності. Класика рецептивної поетики: естетика і поетика О. Потебні, трактат І. Франка «Із секретів поетичної творчості». Про наукову генезу і класику рецептивної поетики. Проблема «союзних» зв'язків літературознавства і психології. Класика рецептивної поетики: поетика О. Потебні і «Із секретів поетичної творчості» І. Франка.

Несвідоме у творчості і художньому сприйнятті. Сучасні спроби здійснити аналіз поетики літературного твору з рецептивних позицій.

Тема 7. Художнє мислення письменника як формотворчий чинник.

Концепція «образу автора» як головного формо/системо/стилетворчого чинника. Формування поняття «художнє мислення автора» як формо/системо/стилетворчого мислення. **Художнє** бачення як найбільш уживане поняття в аналізі художнього мислення автора. Художнє бачення як чинник формування художнього світу письменника. Художня проникливість автора, його здатність бачити суть речей і явищ. Поняття письменницької спрямованості, мотивація письменницької праці. Потреба у самовираженні митця. Виразальна система митця як матриця, у якій відображено всі домінуючі моменти письменницької спрямованості, його цільові установки.

Тема 8. Системотвірні чинники літературного твору

Обґрунтування актуальності проблеми: головний пафос системного підходу полягає у виявленні тих «сил», що формують явище як системно організовану цілісність.

Розмаїття думок про природу «сил», які визначають цілісність літературного твору. Спроби понятійно-термінологічного оформлення цих думок («самобутність етичного ставлення автора до предмета», «художній задум», «естетичний намір», «художнє завдання», «художня ідея» і т. д.).

Тріада понять «художня ідея», «художній результат» і «творча мета», що перебувають у синтезованому стані, як головний (загальний) системотвірний чинник літературного твору.

Тема 9. Цілісність літературного твору

Категорії «цілісність» і «системність» на загально-філософському рівні осмислення; відношення між ними. Висловлювання письменників про цілісність художнього твору. Метафора «організм» літературного твору. Сенс порівняння літературного твору з живим організмом.

Оптимальна організація твору. Зв'язок понять «оптимальна організація» – «цілісність» – «художність». Роль авторського відчуття оптимальності у виборі словесного матеріалу, сюжетних ходів, композиційних вирішень тощо. Категорія гармонії, що характеризується поняттями міри, симетрії, врівноваженості, пропорції і диспропорції, як важливий, хоч ще мало застосовуваний інструмент аналізу оптимальної організації художнього твору. Відчуття гармонійності явища, суть відчуття його цілісності.

Методика визначення оптимальності художнього прийому. Проблема «необов'язкових» елементів у літературному творі.

Повнота освоєння теми і цілісність літературного твору. Тісний зв'язок вичерпаності проблеми літературного твору, повнота вираження теми, художньої ідеї з досягненням художньої істини. Теза: цілісність твору можлива у тому випадку, коли він відображає сутність художньо осмислюваного явища, відкриває читачу художню істину.

Тотальність процесу внутрішньої гармонізації, що охоплює найменші «технічні» прийоми, а й усі складові художнього світу твору. Явище «притишення» окремих компонентів твору, послаблення їх функціональності, що зумовлюється необхідністю сприяти функціональності інших компонентів.

Цілісність твору як критерій оцінки його мистецької вартості.

Тема 10. Підтекст літературно-художнього твору як джерело його енергії.

Поняття «енергія художнього твору». Підтекст – імпліцитний смисл – прихований смисл: уточнення понять. Підтекст в художній літературі: діахронія. Свідомо і несвідомо творені імпліцитні смисли та методичні принципи їх експлікації. Поняття інтертекстуальності.

Тема 11. Критерії оцінки літературно-художнього твору

Складність проблеми оцінки художності. Час як об'єктивний, поціновувач, що визначає істинну вартість художнього твору. Виявлення критеріїв, за якими Час «здійснює оцінку» літературного твору на предмет його художності.

Змістові критерії оцінки. Гуманістична змістовність літературно-художнього твору.

Аксіологічний (оцінювальний) підхід до гуманістичної змістовності, який визначається особливою значущістю у духовному та морально-етичному розвитку людства. Здатність гуманістичної змістовності розвивати людяне в людині. Багатство форм вираження гуманістичної змістовності, методичні моменти її виявлення. Видатні письменники-гуманісти світової літератури: в чому їх гуманізм. Гуманізм поезії Тараса Шевченка.

Критерій правдивості та глибини художнього відображення дійсності. Зв'язок цього критерію з гносеологічною функцією художньої літератури. Глибоке проникнення в життя як один із вимірів художнього таланту. Образ, створений митцем, тільки тоді стає істинно художнім, якщо він вловлює сутнісні ознаки явища. Осягнення талановитим художником об'єктивної істини як спосіб надати творові ефекту відкриття. Твір, що осягає життєву правду шляхом типізації характерів і явищ дійсності, наділений здатністю пробуджувати естетичну реакцію через створення у читача ефекту впізнавання.

Залежність рівня загальнолюдського в творі безпосередньо від глибини і правдивості відображення життя. Природа естетичної реакції, що викликається елементами загальнолюдського в творі.

Зв'язок категорії художньої правди з категоріями моральності і духовності. Генерування художньою правдою естетичної енергії.

Формальні критерії. Зв'язок категорії системно-цілісної організації літературного твору і проблема формальних критеріїв його оцінки. Рівень художності твору як рівень його системно-цілісної організації.

Категорія «оптимальна організація твору». Відчуття оптимальності у виборі засобів як ознака мистецького таланту. Оптимальна організація твору як чинник його художності. Поняття «зайвої ваги» твору, її згубний вплив на художність.

Енергетика художнього твору, її природа і джерела. Ступінь функціональності складових внутрішнього світу твору, їх спрямованість на вираження головних художніх смислів як джерело його естетичної сили.

Висока інформативність тексту та взаємодія усіх складових твору як один із чинників його художнього впливу.

3. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви розділів і тем	Кількість годин												
	денна форма						заочна форма						
	усього	у тому числі					усього	у тому числі					
		л	п	лаб.	інд.	СРС		л	п	лаб.	інд.	СРС	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
Тема 1. Поняття «теорія літературного твору». Методологія системного підходу як засаднича база теорії літературного твору	10	2	2			6							
Тема 2. Теоретична поетика як базис теорії літературного твору. Становлення наукового розуміння літературного твору як системно організованої цілісності	10	2	2			6							

Тема 3. Склад поетики літературного твору	10	2	2			6						
Тема 4. Художній світ літературного твору як категоріальне поняття	10	2	2			6						
Тема 5. Категорія «Функція». Контури рецептивної поетики	10	2	2			6						
Тема 6. Художнє мислення письменника як формотворчий чинник	10	2	2			6						
Тема 7. Системотвірні чинники літературного твору	10	2	2			6						
Тема 8. Цілісність літературного твору	10	2	2			6						
Тема 9. Підтекст літературно-художнього твору як джерело його енергії	10	2	2			6						
Тема 10. Критерії оцінки літературно-художнього твору	10	2	2			6						
Усього годин	100	20	20			60						
ІНДЗ												
ІНДЗ. Написання творчої науково-дослідної роботи у формі есею			-	-		-			-	-	-	
Усього годин	20					20						

4. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

4.1. Теми лекційних занять

4.1.1 денна форма навчання

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Поняття «теорія літературного твору». Методологія системного підходу як засаднича база теорії літературного твору	2
2	Тема 2. Теоретична поетика як базис теорії літературного твору. Становлення наукового розуміння літературного твору як системно організованої цілісності	2
3	Тема 3. Склад поетики літературного твору	2
4	Тема 4. Художній світ літературного твору як категоріальне поняття	2
5	Тема 5. Категорія «Функція». Контури рецептивної поетики	2

6	Тема 6. Художнє мислення письменника як формотворчий чинник	2
7	Тема 7. Системотвірні чинники літературного твору	2
8	Тема 8. Цілісність літературного твору	2
9	Тема 9. Підтекст літературно-художнього твору як джерело його енергії	2
10	Тема 10. Критерії оцінки літературно-художнього твору	2
	Разом	20

4.2. Теми семінарських (практичних) занять 4.2.1 денна форма навчання

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Методологічні засади системологічної теорії літературного твору (ТЛТ).	2
2	Теоретична поетика як базис системологічної теорії літературного твору	2
3	Склад поезики літературного твору. Категорія прийом, функція. Змістові прийоми	4
3	Категорія «художній світ твору». Візуальність як засіб творення художнього світу твору (на матеріалі поеми Тараса Шевченка «Марія» та інших віршів поета)	2
4	Категорія «художній світ твору». Візуальність як засіб творення художнього світу твору (на матеріалі поеми Тараса Шевченка «Марія» та інших віршів поета) (Продовження)	2
5	Художнє мислення письменника як системо/стиль/ формотворчий чинник	2
6	Системоутворюючі чинники літературного твору	2
7	Цілісність літературного твору. Оптимальна організація як чинник цілісності	2
8	Повнота осягнення теми та внутрішня гармонізація як чинники цілісності літературного твору	2
	Разом	20

Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Підготовка до практичних занять, опрацювання літератури за списком	60
2	Виконання індивідуального навчально - дослідного завдання	20
	Разом	80

4.5. Індивідуальне навчально-дослідне завдання

Кожний аспірант виконує індивідуальне дослідне дослідження у формі есею на обрану тему (темарій додається). Есеї обговорюються та оцінюються.

Тематика есе

1. Функціональність змістових прийомів в оповіданні Григора Тютюнника... (На матеріалі фрагмента твору – за вибором).
2. Прийом як творець художньої енергії. (На матеріалі однієї з поезій «Сонячних кларнетів» Павла Тичини – за вибором).
3. Три домінуючі ознаки художнього світу історичного роману у віршах Ліни Костенко «Маруся Чурай».

4. Використання Іваном Франком інструментарію психологічної науки при дослідженні таємниць художності: приклади та їх коментар. (На матеріалі трактату «Із секретів поетичної творчості»).
5. Предметний світ поезії Ліни Костенко... (на вибір).
6. Функціональність принципу оберненої воронки як виражального прийому. (На матеріалі фрагмента твору – за вибором).
7. Відображення у тексті твору особливостей художнього мислення автора (На матеріалі одного твору – за вибором).
8. Художній твір як «організм»: спроба ілюстрації (На матеріалі одного твору – за вибором).
9. Висока художність та оптимальна організація твору: доведення зв'язку. (На прикладі аналізу твору – за вибором).
10. Чому в новелі М. Коцюбинського «Intermezzo» відсутні будь-які персонажі, окрім ліричного героя?
11. Оптимальність мовного, композиційного, ритмомелодійного компонентів поезії Тараса Шевченка «Сон» («На панщині пшеницю жала...»).
12. Оптимальність рішень Григора Тютюнника у виборі та характеристиці образів персонажів в оповіданні «Три зозулі з поклоном»?
13. Оптимальність любовного трикутника **Маруся Чурай–Грицько Бобренко–Іван Іскра**.
14. Гуманізм як джерело енергії поеми Тараса Шевченка «Кавказ».
15. «А правда – заповідь моя...». Чому і як правда трансформується в художність?
16. «Підтекст – це глибина змісту»: спроба доведення. (На матеріалі одного твору – за вибором студента).
17. Підтекст твору як потужне джерело його художньої енергії. (На матеріалі твору – за вибором).
18. Поетика візуальності в поезії Ліни Костенко... (за вибором).
19. Поетика візуальності в оповіданні Григора Тютюнника... (за вибором)
20. Поетика візії та звуку в поезії Павла Тичини... (за вибором).
21. Елементи кіномислення Ліни Костенко (на матеріалі фрагменту твору – за вибором).

4.6. Методи навчання

1. Лекції, в яких поєднуються методи діалогічні та методи створення проблемних ситуацій.
2. Практичне заняття, що йде зразу ж за лекцією, поглиблює та закріплює теоретичний матеріал, викладений на лекції.
3. Постійне інструктування самостійної роботи при підготовці до практичних занять та самостійної роботи при виконанні ІНДЗ. Ексклюзивність тематики ІНДЗ виключає плагіат.

4.7. Засоби діагностики результатів навчання здобувачів освіти

1. Принцип «тема лекції – тема практичного заняття, що йде зразу ж після лекції» дозволяє здійснювати контроль за ступенем засвоєння студентами кожної теми. Структура практичних занять поєднує теоретичний та практичний матеріали, що дозволяє глибше засвоювати навчальний матеріал.
2. Постійний діалог під час лекцій.
3. ІНДЗ. Екзамен (письмово - усний).

4.8 Розподіл балів, які отримують студенти

Змістовий модуль – 40 балів

Модуль 2 – Есе – 20 балів.

Екзамен – 40 балів.

Алгоритм оцінювання змістового модуля «Системологічна ТЛТ»

1. Оцінка за засвоєння тем, що розглядаються на практичних заняттях виставляється у 5-ти бальній системі.
2. Виводиться середньозважена оцінка за участь у всіх практичних заняттях.
3. Вона множиться на коефіцієнт 8 (40:5= 8)

Приклад: середньозважена оцінка 4. Кількість балів: $4 \cdot 8 = 32$

Алгоритм оцінювання модуля 2 – ЕСЕ

1. Оцінка ЕСЕ відбувається за 5-ти бальною системою.
2. Коефіцієнт – 4 ($20 : 5 = 4$)
3. Оцінка множиться на коефіцієнт 4

Приклад: оцінка 5 множиться на коефіцієнт 4 = 20 балів

5. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

1. Навчально-методичний комплекс «Теорія літературного твору», що складається з
  - 1) деталізованої програми;
  - 2) планів практичних занять;
  - 3) тематики ЕСЕ
  - 4) екзаменаційних питань;
  - 5) списку літератури.
2. Навчальний посібник Г. Клочка «Синергія літературного твору» (Дніпро, 2020), а також електронна версія навчального посібника Г. Клочка «Теорія літературного твору» – два базові посібники, які допоможуть аспірантам сконцентровано осягати головні концепти ТЛТ.
3. У бібліотеці університету наявні у достатній кількості всі необхідні базові підручники та посібники.

5.1. Рекомендована література

1. **«Автор – твір – читач»:** збірник наукових праць / ред. кол.: Є. М. Черноіваненко, Н. М. Шляхова, М. В. Пащенко. Одеса : Астропринт, 2012. 240 с.
2. **Астрахан Н. І.** Теоретична поетика О. О. Потєбні як чинник сучасної теорії літературного твору. *Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Серія «Філологія».* Вип. 77. Харків, 2017. С. 164–168.
3. **Астрахан Н. І.** Теорія літератури: основи, традиції, актуальні проблеми : навчальний посібник. Київ : Видавничий дім Дмитра Бураго, 2021. 296 с.
4. **Бондарук Л. В.** Роль символу в структурі символістського наративу (на матеріалі творів Марселя Пруста і Моріса Метерлінка). Дис... д-ра філол. наук. 10.01.06 – теорія літератури. Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки. Київський університет імені Бори са Грінченка. Київ, 2020. 403 с.
5. **Віннічук А. П.** Читацькі смаки крізь призму літературних ієрархій та репутацій. *Бібліотека в умовах сучасності і конструювання майбутнього: матеріали IV Наук. практ. конф. (до Всеукраїнського дня бібліотек) 27 верес. 2023 р., м. Вінниця, 2023,* 47–51.
6. **Генц А. В.** Генологічна матриця історіографії української літератури XIX–XX століття. *Закарпатські філологічні студії / редкол.: І. М. Зимомря (голов. ред.), М. М. Палінчак, Ю. М. Бідзіля та ін. Ужгород : Видавничий дім «Гельветика», 2022. Т. 1, вип. 22. С. 210–215.*
7. **Іванишин В.П.** Нариси з теорії літератури: навч. посібник. Київ : ВЦ «Академія», 2010
8. **Клочек Г.** Енергія художнього слова. Збірник статей. Кіровоград: РВЦ КДПУ ім. В. Винниченка, 2007. 448 с.
9. **Клочек Г.** Зі студій про літературну освіту : зб. ст. та матеріалів. Тернопіль : Навчальна книга - Богдан, 2013. 191 с.
10. **Клочек Г.** Поетика візуальності Тараса Шевченка. Київ : ВЦ «Академія», 2013.
11. **Клочек Г.** Проблеми сучасної трансформація теорії літератури як навчальної дисципліни. *Філологічні трактати.* 2022. Т. 14, № 1. С. 47–58.
12. **Клочек Г.** Синергія літературного твору. Дніпро : Середняк Т.К. 2020. 239 с.

13. **Клочек Г.** Шевченкове Слово: Спроби наближення. Кіровоград : Імекс. 2014. 415 с.
14. **Козлик І.** Літературознавчий аналіз художнього тексту/твору в умовах сучасної міжнаукової та міжгалузевої взаємодії. Брно, 2020. 235 с.
15. **Кустовська І. М.** Теорія вітчизняного та світового літературознавства : курс лекцій. Електр. навч. вид. Хмельницький : Видавництво НАДПСУ, 2023. 158 с.
16. **Літературознавчий** словник-довідник / за ред. Р. Т. Гром'яка, Ю. І. Коваліва, В. І. Теремка. Київ : ВЦ «Академія», 2007.
17. **Моклиця М.** Алгоритичний код літератури, або Реабілітація алегорії триває : монографія. Київ : ВД Кондор, 2017. 292 с.
18. **Наєнко М.** Історія українського літературознавства і критики. Київ : ВЦ «Академія», 2010.
19. **Не розминутися з читачем** : зб. наук. пр. / Ю. Я. Барабаш та ін., НАН України, Ін-т літ. ім. Т. Г. Шевченка. Київ : Ін-т літ. ім. Т. Г. Шевченка, 2023. 282 с.
20. **Пахаренко В. І.** Секрети мистецтва слова. Київ : «Освіта», 2023. 408 с.
21. **Національна самоідентичність у мові й культурі** : збірник наукових праць. Київ, 2023. 458 с.
22. **Постколоніалізм. Генерації. Культура** / За ред. Тамари Гундорової та Агнешки Матусяк. Київ : Лаурус, 2015. 336 с.
23. **Сасенко В.** Поезія Ліни Костенко: традиція, контекст, художня своєрідність: монографія. Київ: Смолоскип, 2020. 640 с.
24. **Тичініна А., Наместюк С.** Інтерпретація художнього образу: аспекти поетики і методики. *Вісник науки та освіти*, 2023, 7 (13).
25. **Цуркан І.** Лірика Олександра Олеся: поетика символізму: монографія / відп. ред. Р. Радишевський. Київ : Талком, 2019. 400 с.
26. **Ференц Н. С.** Теорія літератури і основи естетики : навчальний посібник. Київ : Знання, 2014. 511 с.
27. **Франко І.** Із секретів поетичної творчості // Франко І. Твори: У 50-ти т. Київ, 1981. Т. 1. С. 102–112

5.2. Інформаційний ресурс

1. <https://scholar.google.com.ua>
2. Бібліотека ЦДУ ім. В. Винниченка.

6. ПОЛІТИКА ЩОДО АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ

Політика щодо академічної доброчесності формується на основі дотримання принципів академічної доброчесності відповідно до Законів України «Про освіту», «Про вищу освіту», «Про наукову і науково-технічну діяльність», «Про авторське право і суміжні права», «Про видавничу справу», з урахуванням норм Положення «Про академічну свободу та академічну доброчесність в Центральнорукраїнському державному педагогічному університеті імені Володимира Винниченка» (затверджене вченою радою, протокол №2 від 30.09.2019; №10 від 07.02.2022).

Примітки:

1. *Робоча програма навчальної дисципліни є нормативним документом закладу вищої освіти і містить виклад конкретного змісту навчальної дисципліни, послідовність, організаційні форми її вивчення та їх обсяг, визначає форми та засоби поточного і підсумкового контролю.*
2. *Розробляється викладачем. Робоча програма навчальної дисципліни розглядається на засіданні кафедри і затверджується завідувачем кафедри.*
3. *Формат бланка – А4 (210×297 мм).*